

MIRIAM BLAHOVÁ

PŘÍBĚH
S VŮNÍ LÍPY

motto

Příběh s vůní lípy

Vyšlo také v tištěné verzi

Objednat můžete na

www.motto.cz

www.albatrosmedia.cz

motto

MIRIAM BLAHOVÁ

Příběh s vůní lípy – e-kniha

Copyright © Albatros Media a. s., 2025

Všechna práva vyhrazena.

Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu majitelů práv.

ALBATROS MEDIA

MIRIAM
BLAHOVÁ

PŘÍBĚH
S VŮNÍ LÍPY

motto

© Miriam Blahová, 2025

Cover photo © Magdalena Russocka / Trevillion Images

ISBN tištěné verze 978-80-267-2927-3

ISBN e-knihy 978-80-267-2928-0 (1. zveřejnění, 2025) (ePDF)

ISBN e-knihy 978-80-267-2939-6 (1. zveřejnění, 2025) (epub)

ISBN e-knihy 978-80-267-2940-2 (1. zveřejnění, 2025) (mobi)

„Neli!“ zavolala jsem při balení věcí a rychlém převlékání. Bylo to krkolomné, ale po všech těch letech tréninku nic, co bych nezvládla. Chtělo to jen nezakopnout o vlastní nohu. „Půjdem se about.“

Dopnula jsem si kalhoty, a místo abych zamířila na chodbu, klekla jsem si ke konferenčnímu stolu. Batoh napěchovaný náhradním oblečením, svačinou a pitím odpočíval u dveří, zatímco já jsem na podlaze v obýváku listovala komunikační knihou.

„Podívej,“ natáhla jsem ruku s fotografií, kterou jsem odlepila ze suchého zipu, směrem k televizi. Přesně tam na koberci před obrazovkou poskakovala moje dcera. Rukama třepetala ve vzduchu jako barevné slepice z pohádky a hlasitě se smála. Na *Všetečkovy* nedala dopustit. „Pojedeme do PAD,“ nenechala jsem se nezájmem odradit a strkala jí fotografii až pod nos. „No tak, Nelčo,“ volila jsem důraznější tón, „podívej!“

Možná zafungovala intonace mého hlasu, spíš ale reklama. Ta dokázala pokazit sledování oblíbeného videa nejen dětem.

Hlava s rozcuchanými plavými vlásky se otočila mým směrem, čehož jsem okamžitě využila. „Pojedeme do

PAD,“ opakovala jsem a ukazováčkem ťukala na fotografii.

Mám fotku PADu, že? napadlo mě.

Stejně jako člověk, který desetkrát zkontroluje, jestli před odchodem z domu vypnul žehličku, jsem otočila obrázek, abych se pohledem na své šestileté dítě v hloučku malých neposedů uklidnila.

„Pojedeme?“ udržovala jsem Nelino soustředění a hypnotizovala její pohyby. Kdo ví, jak dlouho mě bude vnímat.

Naštěstí zapíchla ukazováček do obrázku a přikývla. Podívala se mi přitom do očí. Milovala jsem tu sladkou barvu karamelu, zároveň jsem při pohledu do ní trpěla. Už méně než dříve – ujasnila jsem si priority a uvědomila si, jak je i ten kratičký okamžik našeho očního kontaktu vzácný. Přesto mi do srdce hloubil díru. Připomínal mi Reného, moji naivitu a zklamání.

Přestože pravda bolela, nehodlala jsem si kazit radost z Nelina pochopení. S vítězoslavným zvednutím rukou jsem ji popohnala do předsíně, aby se obula a nachystala se na cestu.

Měla jsem vyhráno! Prozatím.

Stáhla jsem okýnka, aby do auta pronikl čerstvý vzduch. Léto odstartovalo žhavě, teploty šplhaly ke třicítce. Stačilo zkontrolovat navigaci a mohly jsme vyrazit. Staré Vrbno sice nepatřilo k velkoměstům, ale během odpoledních hodin pracovních dní se i tady tvořily dopravní zácpy. Všichni někam pospíchali. Z práce za rodinami, odvézt děti na kroužky nebo zajet na nákup. Přesně jako teď.

Zařadila jsem naši staříčkou otlučenou fabii do pruhu směřujícího z města a čekala jsem, až se kolona na

křižovatce posune. Na semaforu blikla zelená, ale místo úlevy mě zarazil křik ze zadního sedadla.

„Copak se děje?“ vyvalila jsem oči do zpětného zrcátka na Nelu, která rudla, křivila tvář a křičela mezi pofňukáváním.

Ale ne. Další záchvat a právě teď?!

Ne že by mě překvapil, přesto jsem doufala, že to tentokrát bude jedna z *klidnějších* akcí.

„Chceš napít?“ přidržela jsem si imaginární sklenici na rtech a snažila se naklonit, aby mě bylo co nejlépe vidět. „Nebo máš hlad?“ zkoušela jsem to dál, zatímco křik zesiloval. „Ňam, Ňam?“ přiložila jsem si dlaň ke rtům a volila styl komunikace, který byl Nele nejbližší. Když nerozuměla slovům, pomáhala jednoduchá cito-slovce.

Zdálo se, že dcera buď nemá hlad ani žízeň, nebo mě úplně ignoruje. Pokračovala v tyáttru, zatímco já jsem si hlídala zrcátka. Odbočovací pruhy se sbíhaly do jednoho, auta se na sebe tlačila a řidiči ve snaze projet křižovatku už na oranžovou sešlápli plyn.

Jak se mám, hergot, soustředit? skřípala jsem zuby, ale moje vnitřní nadávání přerušil šok. Sedadlo spolujezdce se začalo otrásat. Nela do něj zuřivě kopala.

„Nelinko, co je?“ otírala jsem si orosené čelo a snažila se uklidnit. Nervozita ničemu nepomáhala. „Je ti teplo?“ hádala jsem a prsty intuitivně nahmatala kolečko ventilátoru. Kromě křiku a písni z rádia teď interiér auta zaplnilo protivné hučení.

Z dodávky za námi se ozvalo troubení. Řidič si neodpustil zuřivou gestikulaci.

„No jo, vždyť už jedu!“ Zařadila jsem rychlost a přes rameno pokukovala dozadu. Nelina hysterie vrcholila.

Zmítala se v křečích, škubala pásem, dupala do sedadla a řvala. Nepříčetně a zoufale.

„Beruško, no tak...“ Natáhla jsem se k její nožce a pokusila se ji pohladit, ale kopla mě.

Srdce jsem měla až v krku. Hlava mi třeštila, soustředěnost slábla, tričko se mi lepilo na zpocená záda. Křečovitě jsem sevřela volant, a aniž bych zastavila u krajnice – u křižovatky se parkovat nesmí –, lovila jsem z batohu komunikační knihu. Bylo to nebezpečné, ale zoufalá situace vyžadovala zoufalé řešení. Najít tu správnou fotku pak nezabralo víc než pár vteřin.

„Jedeme do PAD,“ snažila jsem se Nelu překřičet a přes sedadlo jí podat obrázek. „Podívej,“ mávala jsem zoufale rukou. „No tak se podívej!“ neudržela jsem se a z plných plic zařvala.

Najednou mě přepadla závrať. Čert vem záchvat, teplo i zpropadený provoz, ale vážně musím křičet na vlastní dítě? Připadala jsem si provinile. Jako matka jsem totálně selhala.

„Promiň,“ špitla jsem a polkla nahromaděné sliny. Chtělo se mi brečet.

Moje řvaní, omluva nebo snad nabízená fotografie zabraly. Možná všechno dohromady. I když mě to mrzele, s úlevou jsem sledovala, jak se malá ručka natahuje po obrázku. Fňukání sice neskončilo, ale kopání do sedadla a lomcování pásem ano.

„No vidíš.“ Rychle jsem se otočila a usmála se. „Šikulka,“ podpořila jsem Nelino uklidňování a tentokrát jsem z batohu vytáhla bonbony. Ležely v boční síťované kapse, což mě ušetřilo dalšího krkolomného hledání. „Tady máš,“ šermovala jsem za hlavou dvěma barevnými fazolkami. Před minutou by letěly vzduchem, teď

skončily na tom správném místě. V malé puse, která konečně přestala kňourat.

„Paráda.“ Odlepila jsem si zpocený pramen z čela a konečně jsem se soustředila na řízení. Opadl ze mě obrovský kus nervozity.

Myslela jsem si, že už mě nějaký záchvat nerozhodí – staly se každodenní součástí mého života, ale pokaždé mě zastihly nepřipravenou. A o to těžší bylo je zpracovat.

Ostatním se to radilo... *Musíš jí víc vysvětlovat, jít do hloubky i s detaily. Nebo: Odveď její pozornost, rozptýl ji sladkostmi.*

Ale copak to šlo? Vážně si mysleli, že jsem to nezkoušela? A ne jednou, ale milionkrát!

Pak přicházela na řadu druhá varianta. Změnit přístup. Místo hodného policajta nasadit drsňáka. *Bud' rázná! Žádné domlouvání, rovnou zakřič. Nastav mantinely, a když to nepomůže, dej jí na zadek.*

Tohle mi mělo pomoci? Vždyť násilí nikdy nic nevyřešilo! Ani za normálních okolností bych nepřistoupila k fyzickým trestům, natož u Nely. Nebyla jako ostatní šestileté děti. Neuměla si hrát s panenkami ani předstírat vaření v kuchyňce. Nezajímaly ji pohádkové knížky, netoužila po pejskovi. Neuměla počítat, rozeznávat písmena ani barvy. Nekňourala, abych jí vyprávěla příběhy nebo koupila zmrzlinu. Neposlechla mě, když jsem ji varovala před nebezpečím.

Spíše než předškoláka duši připomínala dvouletého mrňouse, který teprve prozkoumává svět. Bohužel při tom natropila víc škody než užitku. Dokázala převrhnout a rozbít cokoli ve svém dosahu. Shodila ze stolu lampu, rozebrala hračky na části, které už nikdy nikdo nesložil, nebo hodila balon na televizi. Nechtěně, ale přesně.

Tušila jsem, že to ostatní nemyslí zle. Chtěli přispět něčím odzkoušeným, jen si neuvědomovali, že mě nevyžádané rady jen vytácejí.

Kdyby Nela mluvila nebo aspoň lépe rozuměla, dokázala bych zjistit, co jí vadí. Ale s obojím měla problém, takže příčinou její frustrace mohlo být cokoliv. Příliš velké teplo, hlad, žízeň nebo nevyhovující písnička v rádiu... Aby toho nebylo málo, chovala se nepředvídatelně. Za oknem mohli projít *nesprávní* lidé, změnila se vůně, stoupl nebo klesl tlak, slunce zakryl mrak, tráva byla příliš zelená, v dálce zaštěkal pes... Prostě cokoliv.

Dojely jsme ke dvoupatrové budově s cedulí PAD a sloganem *Podporujeme autistické děti skoro včas*. Dvě vyhrazená místa pro invalidy už samozřejmě byla obsazená. Polovina dětí, které sem docházely, měla kartičku ZTP nebo ZTP/P, s níž souviselo parkovací povolení. Ale dalo se zastavit i před garáží, odkud teď stejně nikdo odjíždět nebude.

Zatáhla jsem ruční brzdu, odpoutala Nelu a s batohem na zádech zamířila k zahradě. Nebylo zapotřebí ani natahovat ruku. Moje dcera se sama rozběhla k brance.

„Tady je svačina a náhradní oblečení,“ předala jsem věci paní Kostihové, která tady se třemi asistentkami dělala dozor. Přestože na zahradě postávalo stejně dospělých jako dětí, věděla jsem, že nudit se nebudou. Ti čtyři malí rarášci vydali za celou třídu školky.

„Nemusíte mít strach, paní Marešová. My to s Nelinkou zvládneme,“ ujistila mě ta dobrá duše a gesty mě popoháněla, abych se už na zahradě nezdržovala. Chtěla jsem se ještě rozloučit s dcerou, ale ta už šplhala po schůdkách na klouzačku a můj odchod nevnímala. Naštěstí. Stačilo přeběhnout trávník a vstoupit do budovy,

kde fungovala klimatizace. Okamžitě ze mě opadl stres, a to nejen díky chladnějšímu vzduchu.

PAD nabízel nejrůznější aktivity pro autistické děti a jejich rodiny. Vodila jsem sem Nelu na sportovní kroužek a jednorázové akce, jako byl karneval nebo rozloučení se školním rokem. Pořádaly se tu i semináře, školení a terapeutické skupiny. Děti byly pod dohledem odborníků, zatímco rodiče sdíleli své zkušenosti.

Měla jsem to tady opravdu ráda.

Moje pocity před prvním setkáním přitom připomínaly mučení. Dorazila jsem sem před třemi lety s neurózou a k smrti vyděšená, co po mně budou chtít. Když jsme si s ostatními rodiči a psycholožkou sedli do kroužku, připadala jsem si nepatřičně.

Hlavou mi běžela představa, že se budu muset postavit a za trapného ticha pronést: „Ahoj, já jsem Johana a mám autistickou dceru.“ A pak ostatní sborově odpoví: „Ahoj, Johano.“

Ale moje obavy se naštěstí nenaplnily.

Lidé se tu obměňovali – někteří chodili pravidelně, jiní sporadicky – a všichni byli milí. Stáli jsme totiž na jedné lodi a řešili jsme stejné problémy.

„Ahoj,“ pozdravila jsem ty, se kterými jsem si tykala, a dodala i „dobrý den“ pro ostatní. Pokaždé se tu objevilo pár nových tváří. Pak jsem si uvařila kafe a posadila se vedle Elen.

„Kde máš kluky?“ vyzvídala jsem, proč její dvojčata nepobíhají po zahradě s Nelou.

„Jsou nemocní,“ pokrčila rameny a zatvářila se, jako by právě kousla do šťovíku. „Musela jsem na chvilku vypadnout. Už mám tiky v oku,“ ironicky se uchechtla. „A to mají jenom virózu.“

„Soucítím,“ pohladila jsem ji po rameni a obě jsme se rozesmály.

Na předchozím rodičovském setkání někdo poznamenal, že máme specifický humor. Nejen já s Elen, ale celá naše skupina. Byla to pravda. Kolikrát jsem si říkala, že pozvat sem někoho nezúčastněného, nechápal by nás.

Sešlo se nás tady deset. Vedle mě, Elen a psycholožky Sylvy tu byla i paní, která přišla minule poprvé a jejíž jméno jsem si nevybavovala, nový manželský pár, pan Konšťacký, paní Sabina s maminkou a Aleš Král. Všichni zvědaví, co budeme dnes řešit.

Sylva setkání vedla. Nesoudila nás, nesrovnávala naše děti, spíš organizovala proces, aby se lidé nepřekřikovali nebo nenastalo ticho. Někdy měla téma připravené, jindy se objevilo za pochodu. Záleželo na tom, co měl kdo na srdci.

„Paní Marešová,“ oslovila mě po úvodním přivítání. Seděla jsem po její pravici. „Jak se dnes máte? Co je u Nelinky a u vás nového?“ Tím, že jsme sem chodili pravidelně, znala naše děti včetně jejich potřeb a neduhů.

„Máme se fajn,“ pokrčila jsem rameny. „Od poslední návštěvy se nic nezměnilo. Teď končí školní rok, takže nás čeká hektické období.“ Ozval se sborový souhlas. „Ale to zvládneme.“

„Pravda,“ přikývla Sylva a popadla do ruky mobil. „Za týden máme ukončení školního roku.“ Zkontrolovala na displeji datum. „Doufám, že dorazíte.“

„My se musíme omluvit,“ chopil se slova pan Konšťacký. „Odjíždíme na dovolenou.“

Následovalo kolektivní vyjádření a přesun Sylviny pozornosti k Elen. Ta už tak optimistická nebyla. Na

dotaz, jak se její dvojčata mají, spustila sáhodlouhou litanii, což vedlo k diskuzi nejen o dětských nemocech.

Poslouchala jsem a přemýšlela nad tím, jak jsou naše situace podobné a zároveň odlišné. Každé dítě bylo jedinečné. Kdysi mi psychologka vysvětlovala autismus pomocí znázornění duhy. „Lidé se na spektru nacházejí v různých bodech,“ imaginárně ťukla na začátek, střed i konec barevného oblouku. „Navíc jsou ovlivněni povahou a dalšími diagnózami. Pokud hledáte univerzální návod, jak pracovat se svou dcerou, nenajdete ho. Můžete si ale nechat poradit a zkoušet, co by Nelince nejlépe vyhovovalo.“

Tehdy jsem to ještě netušila, ale měla naprostou pravdu, což dokazovali i rodiče na našich setkáních. Vyprávěli o svých dětech, přičemž každé z nich bylo jiné. Některé, stejně jako Nela, nemluvily nebo používaly jen pár slovíček. U jiných se objevovaly echolálie – automatické opakování slov nebo frází bez porozumění obsahu, další mluvily až přehnaně moc. A řeči to teprve začínalo. Mnoho dětí trpělo poruchami spánku, jedly jen vybrané potraviny, měly problémy s jemnou a hrubou motorikou, nedokázaly se socializovat, projevovaly emoční výbuchy nebo známky geniality.

Jak moc jsem si přála, aby mě někdo vedl za ruku a přesně mi řekl, co mám dělat. I když existovalo nespočet možností, bylo nutné je vyzkoušet. A zjistit, co bude fungovat.

Elen si nemohla vynachválit hyperbarickou komoru, zatímco Sabina oponovala, že to byly vyhozené peníze. Jindy se tu objevili noví rodiče, kteří se rozhodli na své dítě netlačit. Nechtěli Honzíka vystavovat stresu, nedocházeli na terapie ani podpůrné skupiny. I to byla cesta

a rozhodně ne špatná. Každý dělal pro svoji rodinu a děti to, co považoval za nejlepší.

„Dneska to zase uteklo, co?“ šťouchla do mě Elen.
„Uvidíme se příští pátek?“

Dvakrát jsem zamrkala, abych se vzpamatovala. Naše dvouhodinovka byla u konce a já jsem si ani nevšimla, kdy jsem se zvedla a připojila se do hloučku k Elen, Sylvě a Alešovi. Domlouvaly se poslední detaily rozloučení se školním rokem.

„Mám to v plánu,“ přikývla jsem a pohlédla z okna. Nela si hrála na pískovišti.

„Super,“ přitakala Elen a hodila si kabelku přes rameno. „Musím běžet. Už mi píplo asi dvacet zpráv.“

„Počkejte,“ dohnala ji Sylva u dveří a ztišila hlas. Otočila jsem se k Alešovi, připravená se rozloučit.

Řadila jsem ho do škatulky *známí díky Nele*. Víдали jsme se jen tady a pořád jsme si vykali. Působil mile a většinou se usmíval, ale vedli jsme spolu jen zdvořilostní konverzace. Z předchozích setkání vyplynulo, že je rozvedený a syna Maxíka má v péči, ale jeho bývalou partnerku jsem na aktivitách s dětmi nikdy neviděla.

„Já už taky poběžím,“ kývla jsem bradou k zahradě.
„Paní Kostihová potřebuje vystřídat.“

Aleš přikývl a nasadil si červenou kšiltovku, nosil ji skoro pořád. „Doprovodím vás, Maxík je tam taky.“

Pokrčila jsem rameny, dala se do kroku a nechala ho zařadit se vedle mě. Hlavou mi prolétla nejrůznější témata od počasí až po páteční akci, ale nebylo třeba nic vymýšlet.

Aleš mlčel. Kráčel v tichosti, jeho přítomnost jsem vnímala jen díky svěží vůni parfému. Že by kombinace moře, máty a grepu? Voněl krásně.

„Neli!“ zavolala jsem přes trávník a zamířila k pís-kovišti.

Nevníkala mě.

„Všechno v pořádku?“ otočila jsem se k paní Kostihové, která se právě zvedla z lavičky.

„Samozřejmě,“ usmála se. „Oba byli zlatí,“ kývla k posledním dvěma svěřencům. „Nelča nechtěla svačinu, ale hodně pila. Na to jsem dohlédla. Max si hrál na archeologa. Má písek i ve vlasech.“

„To jsou jen maličkosti,“ mávl Aleš rukou a podrbal syna ve vlasech, odkud opravdu vypadl písek. „Nic, co by nevyřešila pračka a sprcha. Moc děkujeme,“ dodal i za mě.

„Užijte si hezký večer,“ rozloučila se s námi a vydala se k brance. Tolik jsem ji obdivovala. I přes pokročilý věk zvládala naše děti s přehledem.

„Beruško, pojedeme domů?“ Přiklekla jsem si k Nele, která pokračovala ve vkládání písku do velkého kyblíku. Moje obavy, že ho bude chtít naplnit celý, se vzápětí potvrdily. Když jsem ji chytila za ruku, zabručela a vysmekla se mi. „Ach jo, zase bude scéna,“ povzdychla jsem si nahlas, aniž bych si to uvědomila.

„Tak ji to nechte dokončit,“ navrhl Aleš. „Teda pokud nespícháte,“ dodal rychle.

Zavrtěla jsem hlavou, i když z nějakého nevysvětlitelného důvodu bych se odtud nejraději vypařila.

„Nebo víte co? Mám nápad.“

Netušila jsem, co má v plánu, ale zavolal na Maxíka, aby Nele asistoval. „Pojď pomoci kamarádce,“ ukázal na blondátou hlavičku a podal mu červenou lopatku.

Nevěřicně jsem sledovala, jak se autistický klučina se svým otcem mírně dohaduje – chtěl zelenou lopatku,

ne červenou –, ale pak poslušně poklekl vedle Nely, aby jí pomohl.

S napětím jsem čekala, co bude následovat. Existovaly dvě možnosti. Buď mu dovolí vetřít se do její osobní zóny, nebo spustí řev. Naštěstí došlo na první variantu.

„Uf, už jsem si myslela, že začne křičet,“ oddychla jsem si a dosedla na lavičku, odkud se paní Kostihová před chvílí zvedla.

„Já taky,“ přiznal Aleš upřímně a zabral vedlejší místo.

Překvapeně jsem na něj pohlédla, ale došlo mi, že je to jeho charakteristický rys. Říkat věci na rovinu. I na rodičovských setkáních většinou mířil k věci a nebral si servítky.

„Mohly byste někdy přijet k nám na zahradu,“ navrhl zničehonic a údivem mi poskočilo obočí. „Minule jste říkala, že bydlíte v podkrovním bytě. Musí tam být v těch parnech hrozně. My máme dům s obrovskou zahradou, všechno je zabezpečené.“

To že jsem říkala? A on si to pamatuje?

Místo hloubání nad tím, kdy jsem blábolila o svém soukromí, mi hlavou běžely úplně jiné věci. Nedokázala jsem pochopit, co ho na mně tak zaujalo. Kadeřnici jsem navštívila snad před půl rokem. K manikérce jsem nechodila, nové oblečení už jsem si skoro nekupovala a moje původní váha kolem šedesáti kil se po porodu, kojení a neustálém mlsání přehoupla přes sedmdesátku. Nepřipadala jsem si tlustá, ale občas se mi pod tričkem objevil faldík, což mě štválo.

I když... pozval nás obě, nezajímal se jenom o mě. Neměla bych si hned něco domýšlet.

„Když si tak hezky hrají,“ nevzdával se Aleš.

O tom, jestli si *hezky hrají*, nebo jenom trpí přítomnost toho druhého, by se dalo polemizovat. Kdyby to napadlo Aleše, určitě to řekne nahlas. Já jsem však diplomaticky přikývla.

„Bydlíme v Javorově,“ přebral si moje gesto jako souhlas. „Není to daleko.“

„Vím, kde to je. Jezdila jsem tam o prázdninách za babičkou a dědou.“

„Aspoň vám nemusím složitě popisovat cestu. Kde přesně bydleli?“

Nemohla jsem uvěřit, do čeho jsem se to nechala uvrtat. Zdráhala jsem se, ale moje pusa už popisovala, ve které části obce stojí domeček po prarodičích.

Aleš okamžitě reagoval. Sice bydlel na opačném konci vesnice, ale nebylo to daleko.

Poslouchala jsem, že se děti budou moct vyřádit na trampolíně, a vnímala jsem intenzivní pohled jeho krásných modrých očí. Přecházely z nebeských odstínů do šedých tónů. Jako by se na mě usmívaly. Alešovy rty taky působily vlídně. Hned mě napadlo, jak hodný člověk to musí být.

„Pojedeme?“ skočila jsem mu neslušně do řeči, protože Nela už naplnila kyblík a odložila lopatku. Teď jsem nesměla zaváhat. „Promiň,“ omluvila jsem se Alešovi a okamžitě zčervenala. „Teda promiňte,“ koktala jsem a nejraději bych se propadla do písku.

„V pohodě, jsem rád, že si konečně tykáme. Aleš,“ napráhl ke mně ruku, ale v tu chvíli se Nela rozběhla k brance. Nebyla zamčená a za ní stálo parkoviště. Musela jsem jednat.

Mezi nahozením batohu na záda a sprintem přes trávník jsem ještě stihla křiknout: „Johana!“ A ani doda-

tečné „promiň“, které mohl na tu dálku sotva slyšet, to moc nevylepšilo.

„Nic se neděje, uvidíme se v pátek,“ dolétlo ke mně z pískoviště, ale to už jsme stály u auta.

Tohle mi ještě scházelo, přemítala jsem, zatímco jsem zapínala Nelin pás a přehrávala si v hlavě posledních deset minut. Nestála jsem o návštěvy cizích zahrad a už vůbec ne o navazování nových přátelství.

Nebo snad ano?

Po návratu domů na mě čekala hromada povinností. Pustit pračku, uklidit rozházené hračky, vysprchovat Nelu a převléknout ji do pyžama. Mezitím jsem dala do trouby bagetu, aby se rozpekla k večeři. Provoněla celý byt, takže si moje hladové dítě vyprosilo rohlík dřív, než bageta stačila zezlátnout.

„Půjdeme otevřít tetě,“ ukázala jsem na dveře, když zazvonil zvonek. Nela byla nadšená, že den ještě nekončí a budeme mít návštěvu. Hopsala v růžovém pyžamu do předsíně jako králík.

„Čau holky,“ vřítla se dovnitř atraktivní blondýnka na jehlových podpatcích. Na rozdíl od mého podomácku smotaného drdolu její krátký sestřih působil elegantně. Stejně jako bledě modrý kalhotový kostýmek. „Copak nám to tady voní?“ zula si Marika lodičky a sklonila se k Nele. „Tys pekla?“ mrkla na ni.

Růžový králík teď už neposkakoval, ale točil se radostí v kruhu.

Usmála jsem se a kamarádku objala. „Nestihla jsem dokončit večeři, pomůžeš mi?“

„Sotva vlezu dovnitř, už mě úkoluje,“ otřela si teatrálně čelo. Aniž se Nely dotkla – věděla, jak je jí osobní

kontakt nepříjemný –, popohnala ji za mnou do kuchyně, kde si odložila sako a zabrala místo u linky. „Čím začneme?“

Postavila jsem před ni rajčata a mozzarellu, přidala k nim květináč s bazalkou a nechala jsem Mariku pracovat. Však ona si s tím poradí. Mým hlavním úkolem teď bylo uložit to růžové stvoření. Bála jsem se, že s příchodem návštěvy nebude chtít spát, ale překvapivě si bez protestů nechalo vyčistit zuby a následovalo mě do pokojíčku. Tam si zalezlo do postele a zachumlalo se pod peřinu.

Popřála jsem Nele dobrou noc, na rozloučenou jí zamávala a cestou zpátky do kuchyně jsem odložila nedojedený rohlík. Podle očekávání do něj jen dvakrát kousla.

„No teda,“ žasla jsem nad pokrokem u linky. Marika nám nejen stačila nalít prosecco, ale dokončovala i salát caprese. Talíř před ní hrál italskou trikolorou. Začaly se mi sbíhat sliny. Chtěla jsem přiložit ruku k dílu a vytáhnout z trouby bagetu, ale kamarádka mě se slovy, ať si na chvilku odpočinu, jemně popostrčila k židli. Nenechala jsem se pobízet.

Usrkávala jsem šumivý nápoj a hleděla přes skleničku na štíhlou postavu před sebou. Kdo by řekl, že z toho oplácaného děvčátka, které jsem poprvé zahlédla za babiččiným plotem, jednou vyroste tak krásná a úspěšná žena?

Do mysli se mi vkradla vzpomínka na naše seznámení. Rodiče mě tehdy poprvé na prázdniny odvezli do Javorova, kde jsem měla prožít léto svých snů. Chodit sbírat houby a borůvky, koupat se v řece, stavět bunkry, opékat buřty a stanovat. Nic z toho se ale nestalo. Babička a děda, znavení životem i vedry, nejraději odpočívali

u televize a po mně chtěli, abych se sama zabavila na dvorku. Sice jsem krmila slepice – jejich otravné kdákání mi hučelo v hlavě ještě dlouho po prázdninách – a znučeně jsem si vybarvovala omalovánky, ale žádné dobrodružství se nekonalo.

Asi třetí den, když už jsem z nudy začala dávat přezdívký ovocným stromům, se na protějším dvorku objevila holka v podobném věku jako já. Zírala jsem na ni přes pletivo a nemohla z ní spustit oči. Její vlasy totiž zářily. Nebyly zrzavé ani měděné, ale opravdu červené. Svítily do dálky jako plameny táboráku.

„Co koukáš?“ zeptala se mě tehdy Marika, i když jsem její jméno ještě neznala. „Uletěly ti včely?“

Zatřásla jsem hlavou, ale oči mi zůstaly přilepené k její ohnivé kštici. „Líbí se mi tvoje vlasy,“ hlesla jsem upřímně. „To je barva?“

„Krepák,“ mrkla na mě a přisunula se k pletivu blíž. Očividně ji moje pochvala potěšila. „Chceš nabarvit taky?“

Odmítla jsem. Představa, jak babička s dědou lamentují, mě dostatečně odradila.

„Stačí to smýt a budeš zase blondátá,“ pronesla rudovláška zasvěceně. „Nevěříš? Tak sleduj.“ Ponořila jeden ze svých pramenů do sudu s vodou a demonstrativně mi jím zamávala před obličejem. Odkapávala z něj voda a slepil se do jednoho provazu, ale po červené ani památka.

„Páni!“ vykřikla jsem radostí a udělala jedno ze svých nejdůležitějších životních rozhodnutí. Přelezla jsem na sousední dvorek.

Od té doby se z nás s Marikou staly nejlepší kamarádky. Přešla mě nechuť jezdit do Javorova na prázdniny. Dokonce jsem tam trávila i víkendy. A Marika si toho vá-

žila. Aby taky ne, když jsem pro ni byla jediným ostrůvkem jistoty. Kvůli třem o hodně starším sourozencům byl z jejich oken kromě všeobecného rodinného lomu slyšet i pláč jejich neterí a synovců.

„Máma říkala, že jsem neplánovaná,“ svěřila se mi kamarádka někdy na druhém stupni základní školy. „Takový jako omyl, chápeš?“

Možná trochu jo. Samozřejmě bych Mariku v životě neoznačila za *omyl*, ale když jsem si spočítala, že její máma rodila po čtyřicítce, došlo mi to. I naši mě měli pozdě. Kvůli problémům s plodností se miminka dočkali až výrazně po třicítce, což v dnešní době není nic zvláštního, ale tenkrát si to máma musela protrpět. Obzvlášť když jsem byla jedináček.

Vzpomínky se přirozeně přenesly do našeho rozhovoru po přesunu z kuchyně do obývacího pokoje. Na stole před námi stály skleničky s proseccem, caprese a nakrájená bageta. Odpočívaly jsme na pohovce.

„Ozvali se ti vaši?“ zeptala se Marika opatrně a nacpala si do pusy rajče.

Zavrtěla jsem hlavou.

„Vůbec?“

„Ale jo,“ mávla jsem rukou. „Máma mi poslala zprávu. Prý jak se mám. Ale neodpověděla jsem jí.“

Marika chvíli mlčela a vypadalo to, že počítá bublinky ve skleničce, než konečně promluvila. „Není to škoda? Já vím,“ dodala rychle, když jsem se nadechovala k námitce, „ale rodiče máš jenom jedny.“

Tohle mi říkat nemusela. Sama jsem byla mámou a strašně se mi po našich stýskalo, ale jak bych mohla přejít to, že nepřijali Nelu? Ani v té blbě zprávě o ní nepadla zmínka. Máma se ptala jenom na mě.

Mariku jsem chápala. Jí máma loni zemřela a ani moji rodiče nemládli, ale... netušila jsem, co by se muselo stát, aby se naše porouchané rodinné vztahy napravily.

„Co ty?“ přesunula jsem pozornost k ní. „Co práce? Doma?“

Nastala chvíle kamarádčina monologu. Mezi vyprávěním o klientech – pracovala jako dentální hygienička – sypala z rukávu jeden úspěch svého manžela Piotra za druhým. Vzala si slavného polského herce, čímž si splnila sen. Z obyčejné vesnické holky se stala Marika Nowac.

„Abych nezapomněla,“ zvedla zničehonic ukazováček, až mě tím pobavila. „Grzegorz se na tebe ptal. Prý ses mu líbila na fotce.“

„Kdo je Grzegorz?“ divila jsem se a zívla. Nechtěla jsem, aby to vypadalo, že mě život jejího veleúspěšného manžela nezajímá, ale podle mě o něm někdy básnila až moc.

„Piotrův kolega. Hráli spolu v tom... no, jak se ten film jmenoval?“

„To je fuk,“ uchechtla jsem se a raději ani nezkoumala, proč cizím lidem ukazuje moji fotku. Už nějaký ten pátek se snažila někoho mi dohodit. „Stejně bych s ním na rande nešla.“

„Už je to tu zas!“ popadla skleničku až příliš horlivě, takže pár kapek prosecca steklo na konferenční stolek. „Kdo by se zajímal o osmatřicetiletou mámu s autistickou dcerou?“ papouškovala moji nejčastější výmluvu. Přitom to výmluva ani nebyla.

Tentokrát jsem ji ale převezla. „Na rande bych s ním nešla,“ nastala dramatická pauza, „protože už na jedno pozvaná jsem. Teda i s Nelou.“

„No nekecej! Kdo to je? Kolik mu je? Odkud ho znáš?“ vychrlila jako lokomotiva, kterou místo páry poháněl alkohol. Čím víc ho měla v sobě, tím rychleji mluvila. „Chci vědět všechno. Tak dělej, vyklop to!“

To jsem si pěkně naběhla. Vlastně ani nevím, proč jsem jí o Alešovi říkala. Vždyť mluvil jen o tom, že si Nela s Maxem užijí trampolínu. O rande nešlo. Ale už samotný fakt, že oslovil mě, a ne nějakou jinou maminku, polechtal moje pošramocené sebevědomí.

„Je sexy?“ mrkla na mě, když jsem jí vylíčila podrobnosti.

„Mary!“ protočila jsem oči.

„No tak se hned nečerti. Každá ženská to řeší jako první. I Máří Magdalénu by to zajímalo.“

„Já nevím,“ bublalo to ve mně smíchy. „Je asi o hlavu vyšší než já, má hnědé vlasy, nosí sportovní oblečení... A hlavně je to fajn člověk a skvělý táta,“ dokončila jsem svůj výčet.

„Perfektní, takže bude sexy,“ mnula si Marika spiklenecky ruce. „Kdy tam pojedete?“

„Nepojedeme,“ snažila jsem se ji uklidnit. „Víš, že –“

„Ať tě to ani nenapadne říct. Výmluvy mě nezajímají,“ přerušila mě a zamračila se. „Ty se prostě bojíš, Johano. Tak si to sakra přiznej.“

No jasně, že mám strach, odpověděla jsem jí v duchu. Copak to bylo tak jednoduché? Přes šest let jsem neměla chlapa. Navíc jsem si nemohla dovolit náhodné románky. Neumožňoval mi to čas, situace s Nelou a taky... obavy ze zklamání. Už jednou se moje srdce rozdrotilo na prdř, znovu jsem to nechtěla dopustit.

„Každý má přece strach,“ promluvila Marika klidněji a až překvapivě rozumně. „Ale když ho nebudeme

překonávat, nikdy nám nedovolí zažít něco pěkného. Co myslíš, že já? Kdybych se bála nahlídnout do naší rodinné minulosti, nikdy bych ten román nedopsala.“

Počkat, počkat. Řekla *román*?

Její výraz mohl znamenat cokoliv. Ale na to, abych se přeslechla, bych musela vypít daleko více prosecca.

„Ty jsi dopsala román?“ žasla jsem nevěřicně. „A nedala jsi mi ho přečíst?“ Brala jsem to skoro až osobně. Všechno, co kdy Marika napsala, jsem dostala k posouzení. Psala už od puberty, milovala to a já jsem ji nesčetněkrát ponoukala, ať se pustí do něčeho delšího. Povídky byly fajn, ale pokaždé skončily dřív, než se vůbec stačily rozběhnout. A teď se pustila do románu a já o tom nevím?

„Byl to jenom takový pokus,“ rudla a začala se ovívat, což mi připadalo zvláštní. Horko tu sice bylo, ale něco mi na jejím chování nesedělo.

„Nevykládej, že se stydíš,“ zvedla jsem obočí. „Píšeš skvěle. Ten román si chci rozhodně přečíst!“

Těkala po pokoji pohledem, neklidně poposedávala. Nakonec pohled zafixovala na akváriu s rybičkami a až nebezpečně dlouho přemýšlela. To nevěstilo nic dobrého. Najednou se šibalsky usmála.

„To víš, že ti to dám přečíst,“ pronášela pomalu, až jsem tajila dech. „Ale mám jednu podmínku.“ Nechápat jsem se na ni podívala. „Půjdeš s Alešem na rande.“

Zadání znělo stručně a jasně. Měla jsem připravit prezentaci na instagram včetně grafického zpracování pro jednu zážitkovou společnost. Příloha obsahovala text, který jsem do prezentace měla zasadit.

Tohle byla moje práce. Vytvářet bannery, plakáty, letáky, reklamní poutače nebo obsah na sociální síť. I když se nejednalo o vrchol grafického designu, byla jsem spokojená. Mohla jsem si zakázky vybírat a dělat to, co mě baví. Navíc mi práce grafičky na volné noze doprávala časovou flexibilitu. Všechno se dalo zpracovat z domova a řešit online, což mi umožňovalo vozit Nelu na terapie a nad projekty sedět klidně do půlnoci.

Otevřela jsem střešní okno nad psacím stolem a nasála čerstvý ranní vzduch. Slunce se pomalu šplhalo nad horizont a zbývalo pár hodin, než mi začne pálit do zad. Upila jsem z hrnku kafe a chystala se pustit do práce, když mě vyrušil nový e-mail.

Potutelně jsem se usmála a pustila se do čtení.

Marika zdůraznila, abych nezapomněla na rande s Alešem, a poslala mi svůj román. Příběh o našich dědečcích a jejich životě během druhé světové války. Připojila i zpracované rešerše. Hodně věcí si pamatovala od

mámy, ale díky tetě Vandě, která teď bydlela v domě po mých prarodičích, se dostala i k deníku mého dědy Antonína. Ten jí práci hodně usnadnil. Ani jsem netušila, že se na půdě v Javorově takový deník povaloval.

Oslovila jsem i příbuzné kamarádů našich dědečků, stálo v e-mailu dál, kteří mi spoustu věcí dovysvětlili a pomohli mi s dokreslením historických reálií. Snad se mi podařilo poskládat dohromady věrohodný příběh. Asi si dovedeš představit, jak mě psaní fascinovalo. Bylo to neskutečně osobní a dozvěděla jsem se spoustu zajímavých informací. Což bude stejné i pro tebe. Jde přece i o tvého dědečka.

Vždycky mě udivovalo, že i když Marika mluví, jak jí pusa narostla, v psaném textu se drží spisovné formy. Byla tak trochu jazykový chameleon, což mě na ní neskutečně bavilo.

Užij si čtení. Těším se, co na to řekneš. A hlavně nezapomeň, chci jenom a jenom upřímnost. Žádné pochlebování ani mazání medu kolem huby. :-) Díky.

Koukla jsem na hodiny a skousla si ret. Moje rozhodování netrvalo dlouho. Sice mi bylo jasné, že budu muset pracovat i potom, co přivezu Nelu ze školky, ale moje ruka už kurzorem myši mířila na přiložený soubor.

12. dubna 1940, Javorov

V jídelně, která zároveň sloužila jako kuchyně i obývací pokoj, panovala tma, z níž vystupoval jenom dřevěný stůl s petrolejovou lampou. Vyluzovala zlatavé, teplé světlo, přesto

natolik tlumené, že nedokázalo proniknout do celé místnosti. Vojtěch nemohl roztáhnout závěsy. Nařízené zatemňování se vztahovalo na domácnosti i veřejné prostory. A jeho porušení se přísně trestalo.

Lidé z protektorátu si na všudypřítomnou tmou zvykli poměrně rychle. Neměli jinou možnost, stejně tak museli přijmout přidělové lístky na potraviny, oděvy, mýdlo a tabák. Všechna tato nařízení byla zabalena do odůvodnění o spravedlivém dělení a podpoře válečného úsilí, ale Vojtěch si o nich myslel své. Sloužila především jako nástroj k útlaku a zastrašování.

Ani on neunikl jejich dopadům. Loni v listopadu místo oslav svých jednadvacátých narozenin truchlil nad uzavřením vysokých škol. Přišel tím o možnost dokončit druhý ročník studia.

„Nic naplat,“ povzdychl si a otočil list z *Obrazů z dějin národa českého*. Miloval tu knihu od chvíle, kdy ji poprvé sevrěl v dlaních. A ani po návratu ze studií se jí nehodlal vzdát. Bylo to riskantní – literatura, zvláště ta historická, podléhala cenzuře. Proto měl pod stolem připravený kbelík s papírem a dřevem na topení.

Ťuk, ťuk. Ticho místnosti narušilo nenadálé klepání na dveře.

„Hrom do toho!“ zaklel Vojtěch. Netušil, kdo by to mohl být, přesto rychle vhodil knihu do kbelíku, kopnutím ho poslal hlouběji pod stůl a přešel ke dveřím. Ruce i nohy se mu třásly. Naštěstí na prahu nestál nikdo jiný než paní Procházková. Její drobná postava vedle téměř dvoumetrového dlouhána působila bezbranně. „Co tady děláte?“ zašeptal a vystrčil hlavu ven. Nikde nebylo ani živáčka.

„Nezlob se, že tě budím, Vojto,“ začala sousedka žalostně, ale to už stála uvnitř a usedala ke stolu. „Nevyrušovala bych tak pozdě, ale nevím, za kým jít.“ Hlas se jí třásl rozrušením.

„Nespal jsem,“ uklidnil ji a nalil jí sklenici vody.

Někoho jiného však nenadálý ruch v chalupě přece jen probudil. Ve dveřích ložnice se objevila rozespálá žena s šátkem přehozeným přes ramena. Vojtěchova maminka.

„Co se stalo?“ třesla oči do šera a přisedla si k paní Procházkové.

Ta spráskla ruce a spustila: „Boží dopuštění, bylo u nás gestapo!“ Ticho v místnosti přerušovalo jen syčení spalovaného petroleje a tikot nástěnných hodin. Nešťastná žena vyprávěla dál. Popisovala, jak před necelou půlhodinou otevřela dveře a spatřila na prahu tři muže v kožených pláštích a kloboucích. „Hned jsem věděla, která bije,“ pokřičovala se, „a zkoušela jsem lhát, že Toník není doma, ale vešli dál bez vyzvání.“

„Proč Tondu hledali?“ zajíkala se mladší z žen.

„Inu,“ znejistěla paní Procházková. Mnula si prsty a přemýšlela, co může prozradit. „Ať celé to tajnůstkářství vezme ďas. Víím, že by ti to měl říct spíš Toník,“ pohlédla na Vojtěcha, „jste dobří kamarádi, ale...“ Uhnula pohledem. Pak se zhluboka nadechla a jako by jí šlo o život vychrlila: „Přidal se k Obráně národa. Víš, co jsou zač?“

Mladík zaváhal. O tajné odbojové organizaci už samozřejmě slyšel, nešlo mu ale na rozum, jak tam neplnoletého, sotva osmnáctiletého Tondu mohli přijmout. Odpověď se však nabízela sama. Ačkoli pan Procházka už nežil, jeho minulost se mu odpárat nedala. A syna bývalého legionáře, vlastence tělem i duší, by nikdo neodmítl.

Sousedka vůbec netušila, jak široký dosah Obrana národa má. Že spravuje síť k převodu ohrožených osob do zahraničí, soustředí se na sabotážní činnost a shromažďuje cenné informace pro spojence. Proto popsala jen to, co slyšela od syna: „Roznášel takové ty noviny a letáky...“

„Ilegální?“ pomohl jí Vojtěch.

„Ano,“ přitakala. „Nikdy neudělal žádnou chybu, proto tomu nerozumím,“ rozplakala se. „Od začátku roku prý probíhá zatýkání. Gestapo se dostalo mezi odbojáře, ale i tak...“ Otírala si slzy a vysmrkala se do kapesníku. „Co s Toníčkem bude?“ kvílela. „A co si počnu já? Vždyť nikoho jiného nemám.“

Vojtěchovi se stáhlo hrdlo. Sundal si kulaté brýle a promnul unavené oči, které ho pálily.

Co teď? uvažoval. Jak toho horlivého blázna zachránit? Nejraději by Tondou za všechno to zapírání nechal na holičkách, jenomže copak by mohl? Znali se odmalička, vyrůstali bok po boku jako bratři, měl ho rád. Navíc nemohl zradit paní Procházkovou. Už tak to měla v životě těžké. Její muž, Antonínův otec, přežil předchozí válku, avšak nedlouho poté zemřel na tuberkulózu. Sousedka si našla nového muže, ale než stačila povít další dítě, utekl od ní. Zůstala na celý dům, hospodářství i pole jen s Tondou.

„Pomůžu mu,“ rozhodl Vojtěch rázně. Procházková mu vděčně stiskla ruku, ale on se obrátil k matce. „Nechci vás opouštět, a kdo ví, kdy se vrátím, ale...“ nemohl si pomoci.

„Zvládneme to,“ povzbudila ho. „Mám přece ještě holky,“ pomyslela na Vojtovy sestry – Inku, Lídu, Milenu a Rózu. „Hlavně buď opatrný a vrať se brzy domů.“ Měla na krajíčku, přesto si nedovolila plakat. Věřila, že i když její syn není voják, je to hrdina. A brzy se všichni shledají, i s Procházkovic Tondou, zase pod jednou střechou.

Cesta ke Květě Vojtovi netrvala dlouho. Vyhnul se středu vesnice a pěšinou od lesa dorazil k cihlovému domu se sedlovou

Vážení čtenáři, právě jste dočetli ukázkou z knihy Příběh s vůní lípy.

Pokud se Vám ukázka líbila, na našem webu si můžete zakoupit celou knihu.